

IN:

Begeleidende informatie bij filmvoorstelling op 6-9-2018 in Winschoten.

LOVE AND DEATH ON LONG ISLAND

Of: Ironie in meervoud

André Hielkema

Aankondiging: In het kader van het thema 'Be yourself, no matter what they say' wordt op donderdag 6 september 2018 voor de Film Studiegroep van Roze 50plus Oldambt om 19.30 uur 'Love & Death on Long Island' vertoond, een 93 minuten durende Engels-Canadese film uit 1997 van Richard Kwietniowski, naar de gelijknamige roman van Gilbert Adair. (Engels gesproken, Nederlands ondertiteld.)

Over de film: De wat wereldvreemde Giles De'Ath (John Hurt) is een vermaarde Britse schrijver en een weduwnaar met een huishoudster. Op een regenachtige middag sluit hij zichzelf per ongeluk buiten, gaat dan schuilen in een bioscoop en komt terecht in een filmzaal waar een B-film vertoond wordt met daarin de acteur Ronnie Bostock (Jason Priestly), door wie hij op slag geobsedeerd raakt. Als in een hedendaagse, lichtzinnige variant op Visconti's film 'Dood in Venetië' (1971) brengen wanhopige verlangens het hoofd van Giles totaal op hol. Hij vliegt naar de VS en leert Ronnie Bostock inderdaad kennen...

=====

Het succes van zijn film 'Love and Death on Long Island' (Groot-Brittannië - Canada, 1997) heeft de Engelse regisseur Richard Kwietniowski onder meer te danken aan zijn opmerkelijke hoofdrolspelers: de Britse veteraan John Hurt (1940 - 2017) uit onder andere 'The Naked Civil Servant' en 'An Englishman in New York' (1) als Giles De'Ath, en Jason Priestley (1969), tieneridool en ster in de Amerikaanse TV-serie 'Beverly Hills 90210', als diens 'love interest' Ronnie Bostock.

De film is beschreven als verhaal over de ontdekking (en erkenning) van homoseksuele gevoelens, op een wijze die even onalledaags als overtuigend is.

Hoofdpersoon Giles De'Ath - uit te spreken als dee-ad - is een oudere Britse schrijver van gewichtige literatuur aan wie de moderne tijd voorbijgegaan is. Na de dood van zijn vrouw helpt een huishoudster hem bij de praktische dingen in het leven. Per ongeluk belandt deze gelauwerde intellectueel in de verkeerde bioscoopzaal, waardoor hij niet de zogenaamde E.M. Forster-verfilming 'Eternal Moment' te zien krijgt, maar de wat ranzige Amerikaanse B-film 'Hotpants College II'.

Ironie

De verwijzing naar de homoseksuele Engelse schrijver Edward Morgan Forster (1879 - 1970), van wie tussen 1984 en 1992 vijf vóór 1925 geschreven romans verfilmd werden (2), maar waarvan er overigens geen enkele de titel 'Eternal Moment' draagt, is in tweërlei opzicht ironisch. In de eerste plaats door Forster zelf te noemen, aangezien deze in zijn dagen in Engeland ook bekend stond als een eminente literator en moralist. (3) In zekere zin is Giles De'Ath naar hem gemodelleerd. Het tweede ironische aspect van de verwijzing naar een E.M. Forster-film is dat gerefereerd zou kunnen zijn naar de indrukwekkende echte film 'Maurice' (1987). Deze is gebaseerd op Forsters gelijknamige roman die hij schreef in 1913 - 1914 en die postuum in 1971 werd uitgegeven. Het was een van de eerste romans over homoseksualiteit met een gelukkige afloop, en daardoor van grote betekenis voor de homo-emancipatie in de decennia die achter ons liggen. Het is niet moeilijk voorstelbaar dat de film 'Maurice' op een heel andere manier van invloed zou zijn geweest op het leven van Giles De'Ath dan 'Hotpants College II'.

(Het is natuurlijk ook ironisch dat het tieneridool Jason Priestley een acteur in een tienerfilm speelt, en zo zichzelf als toneelspeler als het ware opnieuw uitvindt.)

Obsessie

Verzeild geraakt bij deze B-film 'Hotpants College II' voor opgroeiende jongeren, wordt Giles De'Ath verblind door de engelachtige verschijning van acteur Ronnie Bostock van wie hij vervolgens alles wil zien en over wie hij alles wil weten: een obsessie. Deze obsessie is de 'liefde' uit de filmtitel. Het komt er zelfs van dat Giles De'Ath daadwerkelijk naar Amerika gaat, waar dan het onvoorstelbare gebeurt: aanbidder en aanbedene maken in levende lijve kennis met elkaar op Long Island. Door die enerverende ontmoeting komt Giles De'Ath met zijn droom een stuk verder dan die andere, beroemdere, aanbidder, Gustav Aschenbach, hoofdpersoon in Thomas Manns novelle 'Der Tod in Venedig' (1911) en in Visconti's film 'Death in Venice' (1971). De obsessieve liefde van Aschenbach, ook een weduwnaar, voor de Poolse jongen Tadzio is even heftig als die van De'Ath voor Ronnie Bostock, maar Aschenbach moet het doen met niet meer dan een enkele lachende blik van Tadzio als antwoord op zijn smachten. Tussen hen wordt er geen woord gewisseld. (4) Achenbach sterft tenslotte in Venetië aan cholera, terwijl Giles De'Ath aan het einde van zijn reis naar de liefde naar Engeland terugkeert 'om aan een heel nieuw verhaal te beginnen'. Zo kan 'Love and Death on Long Island' beschouwd worden als een 'Death in Venice-light'.

Hoge en lage kunst, of Rimbaud versus Rambo

Een bijkomend aspect van het samenkomen van de werelden van Giles De'Ath en Ronnie Bostock is het contrast tussen de zgn. hoogstaande cultuur en de klassieke normen en waarden van het oude Europa die de eerste vertegenwoordigt, en de zgn. technische en wegwerp-maatschappij van de Nieuwe Wereld van Ronnie Bostock. Giles is smoorverliefd op Ronnie, maar hij is vooral ook een wereldvreemde studeerkamergeleerde die eerst in zijn woonplaats Londen en vervolgens op Long Island wordt geconfronteerd met de naar zijn smaak vaak ongewenste verworvenheden van het moderne bestaan, zowel waar het gaat om nieuwe techniek

als om de met name in Amerika floreernde trash-cultuur. Opmerkelijk is in die context de verwijzing die in de film meerdere keren terugkomt, naar het schilderij 'The Death of Chatterton' (1856) van de Engelse Pre-Raphaelitische schilder Henry Wallis (1830 - 1916). Het onderwerp van dit schilderij is de zeventienjarige Engelse vroeg-romantische schrijver-dichter Thomas Chatterton (1752 - 1770) na zijn zelfmoord met arsenicum. Ronnie lijkt in de fantasie van Giles de plaats van Chatterton in te nemen. De laatste werd door de romantische kunstenaars beschouwd als tragische held bij uitstek. Hij vertegenwoordigde voor hen het hoogste in de kunst. Ronnie Bostock als Thomas Chatterton: voor Giles De'Ath, met zijn culturele bagage als erfgenaam van de Romantiek, is dat de ultieme verbinding en verzoening tussen hoge en lage kunst.

Death

Binnengedrongen in het bestaan van zijn droomprins die hij heeft aangemerkt als potentiële drager van hoge kunst, wil Giles ook inbreken in dat leven en Ronnie meenemen naar zijn eigen wereld in Europa. Het gaat hem er dan vooral om Ronnie te 'redden' voor die hoge kunst, door een script voor hem te schrijven en een serieus acteur van hem te maken. Maar hij geeft Ronnie tegelijkertijd wel mee dat er ook een boodschap, een diepere betekenis moet zijn, want over zijn eigen kunst zegt Giles tegen hem: 'Ik schrijf, omdat ik denk dat ik mensen daardoor kan veranderen.'

Tenslotte is er - opnieuw ironisch - in een filmtekst van Ronnie de verwijzing naar een gedicht in de bundel 'Leaves of Grass' (1891 - 1892) van de Amerikaanse dichter-journalist Walt Whitman (1819 - 1892), net als E.M. Forster een zeer invloedrijke homoseksuele kunstenaar. De ironie wordt zelfs 'verdubbeld', omdat het tenslotte de heteroseksuele Ronnie is, die Whitmans tekst gebruikt, en wel in zijn nieuwste film: 'Hotpants College **III**'.

Het woord 'death' in de filmtitel verwijst uiteraard naar De'Aths naam, maar ook naar de doodlopende weg van Giles en Ronnie, wanneer ze kortstondig fantaseren over hun mogelijke samenwerking. Ze gaan elk alleen verder op een eigen, nieuwe route: De'Ath, zo kunnen we aannemen, als 'homo', al wordt dat woord zelf niet gebruikt, en Ronnie Bostock weliswaar nog steeds als acteur in mindere films, maar dan nu toch wel Whitman citerend.

Jezelf worden gaat hier in kleine stapjes.

Noten:

1) Deze twee films zullen ook in dit seizoen 2018 - 2019 vertoond worden voor de Film Studiegroep van Roze 50plus Oldambt.

2) Het gaat om de romans 'Where Angels Fear to Tread' (1905, verfilmd in 1991), 'A Room with a View' (1908, verfilmd in 1985), 'Howards End' (1910, verfilmd in 1992 [en nogmaals in 2017]), 'A Passage to India' (1924, verfilmd in 1984) en 'Maurice' (geschreven in 1913 - 1914, gepubliceerd in 1971 en verfilmd in 1987).

3) Na de publicatie van 'A Passage to India', zijn laatste grote roman, wijdde Forster zich vooral aan het schrijven van essays, recensies, biografieën en korte verhalen. Voor de BBC hield hij vanaf 1928 in totaal 131 radiopraatjes, onder andere over

vrijheid, democratie, humaniteit en tegen het fascisme, die juist ook in de Tweede Wereldoorlog tot in alle uithoeken van de wereld werden uitgezonden en die hem een nog grotere faam bezorgden dan zijn romans. Forster heeft zich zijn leven lang ingezet voor de vrijheid van meningsuiting en andere burgerrechten, en is daarvoor wereldwijd geëerd met tal van hoge onderscheidingen, waaronder een ere-doctoraat van de Universiteit Leiden in 1954.

4) Pas na die reactie, die lach van Tadzio, realiseert Aschenbach zich dat hij van de jongen houdt. En pas als hij dat hardop zegt, i.c. tegen zichzelf fluistert, weet hij dat hij 'homo' is. Idem voor Giles De'Ath. Verg. Thomas Mann, 'De dood in Venetië', Amsterdam, Uitg. Allert de Lange, 1981, p. 96 - 97.